

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ УЮМДАРДА БАЛАНЫН ПОРТФОЛИОСУН ТҮЗҮҮНҮН НЕГИЗДЕРИ

Садирова П.А. - ОшМПУ Окутуучу

ОСНОВЫ СОСТАВЛЕНИЯ ПОРТФОЛИО РЕБЕНКА В ДОШКОЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Садирова П.А. - ОшГПУ, Преподаватель

THE BASICS OF MAKING A CHILD'S PORTFOLIO IN PRESCHOOL ORGANIZATIONS

Садирова П.А. - ОшГПУ, Преподаватель

Аннотация

Мектепке чейинки уюмдарда портфолио түзүү — балдардын өнүгүшүн, билим алуусун жана жеке жетишкендиктерин системалуу түрдө баалоо үчүн маанилүү аспекти болуп саналат. Портфолио баланын инсандык жана интеллектуалдык өнүгүүсүн документтештирүүчү инструмент катары окутуп-тарбиялоо ишинде кызмат кылат. Мындай портфолио баланын коомдук ишмердүүлүгү, чыгармачылыгы, когнитивдик жана эмоционалдык өнүгүүсү боюнча маалыматтарды чогултууга мүмкүндүк берет. Ал ошондой эле ата-энелер менен тарбиячыларга баланын өнүгүүсүн баалоо жана аны жакшыртуу үчүн керектүү сунуштарды берүүчү негиз болуп кызмат кылат.

Макалада мектепке чейинки уюмдарда портфолиону түзүүнүн теориялык негиздери, практикалык аспектери жана анын билим берүү процесиндеги ролу каралат. Портфолиону түзүү балдардын жеке муктаждыктарын эске алуу менен, алардын өнүгүшүнө жардам берүүчү иш-чараларды пландаштырууга мүмкүндүк берет.

Ачкыч сөздөр: бала бакча, портфолио, баланын өнүгүүсү, процесс, ата-эне, топтом, маалымат

Аннотация

Создание портфолио в дошкольных организациях является важным аспектом для систематической оценки развития, образования и личных достижений детей. Портфолио служит инструментом для документирования личностного и интеллектуального развития ребенка. Такое портфолио позволяет собирать данные о социальной активности, творчестве, когнитивном и эмоциональном развитии ребенка. Он также служит основой для родителей и опекунов, чтобы оценить развитие ребенка и дать рекомендации, необходимые для его улучшения. В статье рассматриваются теоретические основы, практические аспекты создания портфолио в дошкольных организациях и его роль в образовательном процессе. Создание портфолио позволяет вам планировать мероприятия, которые помогут детям развиваться, с учетом их индивидуальных потребностей.

Ключевые слова: детский сад, портфолио, развитие ребенка, процесс, воспитание детей, сборник, информация

Annotation

Portfolio creation in preschool organizations is an important aspect for the systematic assessment of children's development, education and personal achievements. The portfolio serves as a tool for documenting a child's personal and intellectual development. Such a portfolio allows you to collect data on a child's social activity, creativity, cognitive and emotional development. It also serves as a framework for parents and guardians to evaluate a child's development and make recommendations needed to improve it. The article discusses the theoretical foundations and practical aspects of creating a portfolio in preschool organizations and its role in the educational process. Creating a portfolio allows you to plan activities that will help children develop, tailored to their individual needs.

Key words: kindergarten, portfolio, child development, process, parenting, package, information

Бала бакчаларда тарбия жана билим берүү процесстерин сапаттуу уюштуруу үчүн ар кандай методикалык жана инструменталдык каражаттар колдонулат. Алардын бири —

портфолио. Портфолио — бул бала жөнүндө маалыматты, анын өнүгүүсүн жана жетишкендиктерин чагылдырган, иш-аракеттерди жана ыкмаларды документтештирүүчү систематикалык топтому. Ал бала бакчадагы билим берүү процессинин анализи жана баалоосу үчүн маанилүү ролду ойнойт. Бул макалада бала бакчаларда портфолио колдонуунун мааниси, максаттары жана анын өзгөчөлүктөрү тууралуу кеңири талкууланат.

«Портфолио» сөзү итальян тилиндеги "portafolio" сөзүнөн алынган, ал өз кезегинде «порт» (saggu – көтөрүү) жана «фолио» (folio – барак) деген сөздөрдөн түзүлгөн. Бул сөздөгү "порт" бөлүгү бир нерсени алып жүрүүнү билдирет, ал эми "фолио" болсо документтерди, баракчаларды камтууну билдирет. Баштапкы маанисинде «портфолио» — документтерди, маанилүү кагаздарды сактоо үчүн арналган папка дегенди билдирет [5].

Кийинчерээк портфолио термини кеңири колдонууга кирип, эң негизгиси билим берүү жана профессионалдык тармактарда колдонулган. Мектептерде жана университеттерде, ошондой эле жумуш ордунда портфолио — адамдын жеке жетишкендиктерин, билимдерин, тажрыйбаларын жана өзгөчө иштерин чагылдырган жыйынтыктык документ катары колдонулуп калды. Анын мааниси азыркы учурда көптөгөн тармактарда, анын ичинде билим берүүдө да ар кандай максаттарда колдонулат — балдардын өнүгүүсүн баалоо, педагогикалык ишмердүүлүктү талдоо, чыгармачылык иштерди чогултуу жана башка.

Бала бакчадагы портфолио зарылдыгын чет элде изилдеген окумуштуулар жана адистер дүйнө жүзүндө көптөгөн изилдөөлөрдү жүргүзүшкөн. Алар портфолионун билим берүү процессиндеги маанилүүлүгүн жана анын эффективдүү колдонулушун талкуулашкан. Алар: Лорна Артур-бала бакчада жана башталгыч билим берүүдө портфолио колдонуу боюнча бир катар изилдөөлөрдү жүргүзгөн. Ал портфолионун педагогикалык маанисин жана анын балдардын өзүн-өзү баалоосу үчүн канчалык маанилүү экендигин белгилеген. Барбара Бесселдин иштери портфолиону балдардын өнүгүүсүн баалоо жана алардын жеке жетишкендиктерин чагылдыруу катары колдонуунун маанисин камтыйт [1].

Ал ошондой эле портфолио аркылуу тарбиячылар менен ата-энелердин ортосундагы байланыштын чыңдалышын белгилеген. Андан сырткары портфолионун бала бакчаларда жана башталгыч билим берүү тармагында колдонулушу боюнча изилдөөлөрүн жүргүзүп, анын баланын жеке иш-аракеттерин жана тажрыйбасын чагылдыруудагы ролун анализдеген.

Портфолионун мааниси

Портфолио балдардын өнүгүүсүн жана билим алуу процессин түздөн-түз байкап, алардын жетишкендиктерин, аракеттерин, кызыгууларын жана чыгармачылык мүмкүнчүлүктөрүн чагылдыруучу каражат болуп саналат. Анын негизги максаты – баланын окуу процессиндеги активдүүлүгүн, өз алдынчалыгын жана натыйжалуулугун документтештирүү. Бул өзгөчө мааниге ээ, анткени портфолио тарбиячыларга жана ата-энелерге баланын ийгиликтерин жана кыйынчылыктарын түшүнүүгө, ошондой эле билим берүү процессин өркүндөтүүгө мүмкүндүк берет.

Портфолионун түзүлүшү

Портфолионун структурасы ар түрдүү болушу мүмкүн, бирок анын негизги элементтери төмөнкүлөр:

1. **Баланын биографиясы:** Ата-энелердин жана тарбиячынын киришмеси, баланын төрөлгөн күнү, үй-бүлөдө кандай шарттарда өскөнү тууралуу маалымат.
2. **Билим алуусунун тарыхы:** Баланын билим алуу процесси тууралуу маалыматтар, анын жетишкендиктери, кызыгуулары жана жөндөмдөрү.
3. **Тарбиялык жана педагогикалык ишмердик:** Баланын тарбия жана билим алуу процессинде катышкан иш-аракеттери, жетишкендиктери, тапшырмалары жана аларга болгон көз караштары.
4. **Өнүгүү процессинин баасы:** Портфолиодо баланын өнүгүүсүн баалаган тарбиячынын байкоолору, кандай жагдайларда жакшы натыйжаларга жеткендиги жана кандай жааттарда жардамга муктаж экени тууралуу жазылат.
5. **Ата-энелердин комментарийлери:** Ата-энелердин баланын өнүгүүсү жана билим алуусуна байланыштуу сунуштары жана пикирлери.

6. Жетишкендиктер жана тынымсыз өнүгүү: Баланын жетишкендиктери, сынактардагы жана оюндардагы ийгиликтер, ошондой эле ошол жетишкендиктердин негизинде анын өнүгүү багыттары [3].

Портфолионун негизги максаттары төмөнкүлөр:

1. Баланы жеке түрдө изилдөө: Портфолио ар бир баланын өзгөчөлүктөрүн жана муктаждыктарын аныктоого жардам берет. Ар бир баланын жекече өнүгүшү жана жетишкендиктери жөнүндө толук маалымат алуу анын өзүн-өзү баалоосуна жана өнүгүүсүнө өбөлгө түзөт.

2. Педагогикалык баалоо жана өнүгүү мониторинги: Портфолио педагогдорго балдардын билим алуу процессин баалоого, ар кандай өзгөрүүлөрдү жана жетишкендиктерди белгилөөгө мүмкүндүк берет.

3. Ата-энелер менен тыгыз байланыш: Портфолио ата-энелерге баласынын өнүгүүсү жөнүндө маалымат берүү, алардын жетишкендиктерин жана кыйынчылыктарын түшүнүүгө жардам берет. Бул балага болгон көз караштарды бириктирүүгө мүмкүндүк берет.

4. Кийинки билим берүү процесстерин жакшыртуу: Портфолио аркылуу бала башкаларга караганда кайсы жаатта жакшыраак өнүгүп жатканын, кандай кыйынчылыктарга туш болгонун жана аларды кантип жеңе алганын аныктоого болот. Бул маалыматтар кийинки тарбиялык иштерди жакшыртууга жардам берет. Ошого байланыштуу портфолионун бир канча түрү кездешет.

1. Жеке портфолио: Ар бир бала үчүн жеке түзүлгөн портфолио, анда баланын ар кандай изилдөөлөрү, жетишкендиктери, чыгармалары жана башка материалдар камтылат.

2. Темага негизделген портфолио: Белгилүү бир тема же багыт боюнча түзүлгөн портфолио, анда баланын белгилүү бир тармакта жетишкендиктери жана өнүгүүсү чагылдырылат.

3. Топтом портфолио: Бул түрү бир нече баланы камтып, бир топ убакыт бою жүргүзүлгөн иш-аракеттердин жыйынтыктарын чагылдырат [3].

Портфолио түзүүдөгү кыйынчылыктар

Портфолиону түзүү жана колдонуу бир катар кыйынчылыктарды жаратат. Алгач, убакыт жана ресурстарды талап кылат, анткени баланын ар бир иш-аракетин, жетишкендиктерин жана өнүгүүсүн байкоо жана документтештирүү зарыл. Ошондой эле, портфолио даярдоо процесси педагогдордон жогорку квалификация жана уюштуруучулук жөндөмдөрүн талап кылат [4].

Кээде ата-энелер портфолионун маанисин толук түшүнбөй, анын маанисин туура баалабай келишет. Бул маселени чечүү үчүн ата-энелер менен тыгыз байланыш түзүү жана портфолионун маанисин түшүндүрүү керек.

Портфолио — бул бала бакчалардагы билим берүү жана тарбия процессинин маанилүү аспектиси болуп саналат. Ал балдардын өнүгүүсүн жана жетишкендиктерин байкап, документтештирүүгө, ошондой эле ата-энелер менен педагогдордун ортосундагы байланыштарды бекемдөөгө жардам берет. Портфолиону колдонуу билим берүү процессинин сапатын жогорулатууга жана баланын жеке өнүгүшүнө жакшы таасир этет. Ошол эле учурда, бул процессти натыйжалуу жүргүзүү үчүн педагогдордун жана ата-энелердин кошкон салымы маанилүү.

Адабияттар:

6. Адаменко Л.И. Портфолио дошкольника как инструмент комплексной диагностики//Справочник старшего воспитателя дошкольного учреждения, 2008, №1, стр. 18-22
7. Акматов Д.А., Оторбекова А.М. ж.б. Жалпы билим берүүчү орто мектептердин 1-7-класстары үчүн көркөм өнөр предмети боюнча Программа. - Бишкек, 2018.
8. Грищенко О.А. Технология «портфолио дошкольника» // Международный студенческий научный вестник. М.: 2022
9. Материалы региональной научно-практической конференции. Ош-2001
10. <https://slovarozhegova.ru/>